

Villroa vel

12.okt 2026

Til:

Flendalen sameieskog ANS

Storvegen 13, 2420 Trysil

Kopi:

Ungdomslaget Flendølen

Bittermarka hytteforening

Innspill til det pågående arbeidet om frivillig vern av skog i Villroa

1. Innledning

Flendalen sameieskog (FSS) har tilbudt myndighetene å verne et betydelig skogsområde i området vest, nord og øst for hytteområdene i Villroa (ca 13,6 km²). Dette kommer i tillegg til det enda større, og nå vedtatte, verneområdet vest-nordvest for Villroa kalt Engerlia naturreservat (136,3 km²) – heretter omtalt som «Engerlia».

Ordningen med frivillig vern av skog innebærer at området blir definert som et naturreservat. Dette er den strengeste formen for områdevern i Norge, og vil legge store restriksjoner på fremtidig bruk av området. Som eksempel på dette nevnes at Statsforvalteren (SF) i Innlandet i sin tilrådning knyttet til etableringen av «Engerlia», slo fast at «*Ved opprettelse av naturreservater er friluftsliv ikke en del av verneformålet.*». Videre uttalte SF at formålet med «... *verneforslaget er å bevare et størst mulig sammenhengende fjelløkosystem. I lys av dette er det ikke ønskelig å legge til rette for ytterligere ferdselsskapende tiltak i området.*»¹.

Trysil kommune jobber nå med en ny arealplan for kommunen. Etablering av naturreservater kan få betydning for områdene som grenser inn mot naturreservatene. I vårt område er terrenget rundt hyttefeltene definert som LNF-områder (landbruks-, natur og friluftsområder). LFN-områder kan differensieres etter hva som står i fokus. Eksempelvis kan et LFN-område ha fokus på naturvern, og her kan selv enkle friluftstiltak være forbudt. Avdelingssjefen for plan- og byggesaker i Trysil kommune har på direkte spørsmål fra undertegnede uttalt at dette kan være aktuelt for områder som ligger inntil et naturreservat.

Det skal også legges til at avdelingssjefen sa at det også kan være aktuelt å la et LFN-område ha fokus på friluftsliv, og han mente at dette vil være mest aktuelt i områder nært inntil større hyttefelt og andre turområder med stor ferdsel. Han kommenterte ikke hva som vil veie tyngst dersom det blir så kort vei fra regulert hytteområde til et naturreservat som det kan bli med FSS sitt forslag til frivillig vern.

Det bør også legges til at Villroa vel har hørt at Trysil kommuneskoger visstnok er i tenkeboksen vedrørende om de skal tilby frivillig vern av området nord og øst for Villroa – en plan som i så fall vil

¹ Rapport 13/2026, *Tilrådning til Miljødirektoratet om vern av skog - Engerlia i Engerdal og Trysil Kommuner*, Statsforvalteren i Innlandet, aug-26, side 30.

medføre et sammenhengende naturreservat fra området rett øst for Engeren og inn til «Drevdalen naturvernområde».

2. Forskrift om vern av Engerlia naturreservat

Bestemmelsene om hvilke konkrete aktiviteter og tiltak som er tillatt (og ikke tillatt) i et naturreservat, fremkommer av verneforskriften for det enkelte reservatet. Det er høyst sannsynlig at den nå vedtatte verneforskriften for «Engerlia» vil danne presedens for en verneforskrift for det nærliggende området som FSS ønsker å tilby. Det er derfor interessant å se nærmere på hva forskriften for det foreslåtte verneområdet i Villroa kan komme til å omhandle.

Helt generelt slås det i verneforskriften for «Engerlia» fast at ingen kan foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet for naturreservatet. Verneverdiene i dette området inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter. Verneforskriften forbyr følgende aktiviteter/tiltak (utdrag av forskriften):

- Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav, eller deler av disse
- Dyrelivet, inkl reir og hi, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse
- Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, gjerder, bygging av veier, drenering mv (mye mer omfattende i forskriften)
- Bruk av naturreservatet til større arrangementer (over 50 personer) er forbudt
- Bålbrenning er forbudt (gjelder ikke bål med tørrkvist fra bakken eller medbragt ved)
- Motorisert ferdsel er forbudt
- Sykling er forbudt utenom traktorveier avmerket vernekart, samt eksisterende stier.

Forskriften beskriver også noen generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene (utdrag):

- Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe er tillatt
- Det samme med nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og villsvin
- Nødvendig motorferdsel for oppkjøring av skiløyper langs traseer avmerket på vernekartet er også tillatt.

Videre beskrives det at forskriften ikke er til hinder for følgende tiltak/aktiviteter (utdrag):

- Sanking av bær og matsopp
- Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- Vedlikehold av eksisterende bygninger, traktorveier, skiløypetraser og stier i henhold til standard på vernetidspunktet.

Vernemyndigheten, dvs SF i Innlandet, kan etter søknad gi dispensasjon fra vernebestemmelsene til enkelte aktiviteter/tiltak. Dispensasjon vil kun gis dersom det ansøkte ikke strider mot vernevedtakets formål, og det ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Her er noen eksempler på hva det kan søkes dispensasjon om (utdrag):

- Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- Gjennomføring av hundeløpet Femundløpet
- Merking og forsiktig rydding av nye stier og skiløyper, samt nødvendige nye bruer og klopp
- Nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til buer i verneområdet, samt hytter og buer inntil verneområdet.

3. Hva vil en verneforskrift à la den for Engerlia naturreservat kunne bety for bruken av det området FSS ønsker å få vernet?

Vedlikehold av eksisterende merking, klopp osv er direkte hjemlet, men all annen omlegging, ny merking og utbedring av stier og skiløyper må omsøkes. Utbedring av stier (etter søknad) vil iht forskriften begrenses til nye klopper og bruer. Det å øke standarden på en sti utover den standarden den hadde på vernetidspunktet, er ikke hjemlet iht forskriften. Det vil si at det ikke vil bli gitt dispensasjon for tiltak som har til hensikt å tilrettelegge for at flest mulig kan komme seg ut på tur i området.

Forvaltningsplanen for Engerlia er ennå ikke utgitt, og SF har bestemt at den kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselen av området. Det betyr at det fortsatt er usikkert hvor enkelt/vanskelig det vil bli å få dispensasjon for f.eks utbedring av stier. Det er også usikkert hvor mye dokumentasjon som vil kreves før en dispensasjon kan gis. Vil det f.eks kreves profesjonelle konsekvensutredninger, og hvilke gebyrer vil evt påfalle de som leverer slike søknader?

Som et eksempel på dette med dispensasjonssøknader, kan det nevnes at SF i sitt tilrådningskriv knyttet til «Engerlia» beskriver at det ikke vil bli gitt tillatelse til bygging av nye gapahuker (eller lign) i verneområdet. Litlrøåsen velforening har i høringsprosessen bedt om å få unntak for dette, men selv om både grunneier og Engerdal kommune har sagt seg positive til tiltaket, så sier SF kategorisk nei. Begrunnelsen til SF bygger på at gapahuken vil medføre økt ferdsel i området, noe som ikke er forenlig med vernebestemmelsene. Dette eksempelet viser at hensynet til vern av naturen vil veie tyngre enn ønsker om tilrettelegging for friluftsliv (ref punkt 1 – Innledning). Dette kan være et frempek på at det kan bli krevende å få dispensasjon fra vernebestemmelsene.

I regjeringens veileder for «Tilrettelegging av turveier, løyper og stier» står det at "*Tilrettelegging for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er viktige mål for den nasjonale idretts- og friluftspolitikken*". Videre står det at "*...alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles*". Friluftsrådene landsforbund har som følge av dette etablert et program kalt «God og trygg tilgang til naturen» (i samarbeid med Gjensidigestiftelsen). Slik tilgang skal gjelde for alle – uavhengig av funksjonsevne, alder eller bakgrunn. Dette viser at mer tilrettelegging, sågar med universell utforming, er noe som vil få økt oppmerksomhet i framtiden. Det er i den forbindelse verdt å merke seg at det ikke er noen slik tilrettelegging i Villroa i dag. Trysilfjellet er vel det nærmeste stedet med slike tilretteleggingstiltak. SF beskriver i sitt tilrådningskriv for «Engerlia» at det ikke er beskrevet noe om tilrettelegging for universell utforming i forskriften for det området. SF anbefaler at områder hvor det forefinnes planer for dette (konkrete eller fremtidige/mulige), bør grenses ut av kommende verneområder. Dette er derfor noe som FSS bør tas hensyn til i det videre arbeidet med frivillig vern i Villroa.

Ifølge rapporten «Klima i Norge» vil temperaturøkningen gjøre vintrene mildere fram mot århundreskiftet. Snøgrensen vil trekke oppover, og vintrene vil bli kortere. Innlandet vil kunne få ca 1 måned kortere vinter i løpet av dette århundret, og temperaturøkningen vil påvirke snøforholdene selv i de gjenværende vintermånedene. Terrenget (underlaget) i skitraséene i Villroa er mange steder krevende, og det må ganske mye snø til for å kunne kjøre opp spor maskinelt. Dette kan innebære utfordringer med å kunne tilby gode skiforhold i Villroa i framtiden. Skimuligheten er et svært viktig argument for de fleste som har hytte i Villroa, og dette er noe FSS må ta hensyn til i den kommende verneprosessen. Dårligere snøforhold og kortere vintre vil kunne medføre behov for å gjøre betydelige utbedringer i skitraséene – det vil si utbedringer utover

dagens standard. Skal dette overhodet kunne være aktuelt, må vernegrensene dras slik at viktige deler av skitraséene faller utenom verneområdet.

SF presiserer i sin tilrådning knyttet til «Engerlia» at elsykler faller inn under motorferdselsforbudet i verneforskrifter, og omfattes dermed ikke av unntak fra bestemmelsene for sykling (som altså bare gjelder for tråsykler). FSS sitt gjeldende forslag til vern (per april-26), vil med andre ord innebære at det ikke vil være lov å bruke el-sykkel på sykkelstien mellom Gnolla 2 og Fjellia sør, eller langs stiene over Gnolla (mot Rømonysætra). Skal man unngå fremtidige konflikter rundt dette, vil det med andre ord være behov for å grense ut stier/områder hvor det brukes og vil bli brukt el-sykler.

Verneforskriftens bestemmelser vil bli håndhevet av vernemyndigheten, og de som foretar overtredelser kan risikere bøtlegging (eller tiltale i spesielt alvorlige tilfeller). Et nylig eksempel fra Fokstumyra naturreservat viser at terskelen for bøtlegging ikke er veldig høy. De tre denne saken handler om, risikerer ifølge Østlendingen et overtredelsesgebyr på 7 tusen kr hver for å ha gått utenfor den oppmerkede stien for å ta noen bilder. Det finnes kanskje ikke myrer i Villroa som er så viktige at slike restriksjoner vil bli iverksatt her, men saken viser at det fort kan oppstå konflikter mellom friluftsliv og vern dersom vernegrensene blir trukket for nært områder med mye friluftsliv av ulike former.

4. Anbefalte justeringer av FSS sitt verneforslag

Villroa vel ser positivt på at en større del av skogen i Norge vernes. Velet synes også at det er positivt at skogeierne i Trysil bidrar til dette. Samtidig er Villroa vel opptatt av at det bør tas hensyn til at Villroa (og Bittermarka) er et relativt stort hytteområde med mange tilreisende, og at det er viktig å ta hensyn til både dagens og fremtidens behov knyttet til friluftsliv – sommer som vinter.

Basert på det overnevnte, anbefaler Villroa vel at grensene for det planlagte verneområdet i Villroa stedvis flyttes lengre ut fra hyttefeltene enn det som lå i FSS sitt forslag av april-26. Dette for å unngå stadige konflikter mellom vernebestemmelsen og dagens og fremtidens friluftsliv. Herunder anbefaler Villroa vel at det tas hensyn til at det i framtiden kan være aktuelt med økt grad av tilrettelegging, både for gående, syklende og alle de som liker å gå på ski. En flytting av grensene kan også bidra til at Trysil kommune kan se det som mer aktuelt å definere nærterrenget rundt hytteområdene som et LFN-område med fokus på friluftsliv.

Konkrete forslag til justeringer fra Villroa vel:

- 1) Den østlige vernegrensen anbefales flyttet østover slik at vernegrensen går tydelig øst for både Kjellmyrkanken og Storkjeldkanken. I tillegg anbefales det at en parsell langs skiløypa over Villrokjølen og opp til Middagsvarden grenses ut at verneområdet. Det samme med skitraséen fra Grasbekkåsen og opp til Villrokjølen, samt skitraséen fra Olbekkmyra (nord for Grasbekkåsen) til Bjørdammen (via Vihådammen). Dette vil kunne være viktig med tanke på evt fremtidige behov knyttet til å utbedre de nevnte skitraséene i takt med de fremtidige klimaendringene.

En slik justering av verneområdet kan gjøre det mer aktuelt for Trysil kommune å definere områdene rett øst for hyttefeltene som et LFN-område med fokus på friluftsliv. Dette vil kunne være avgjørende for muligheten til å gjennomføre tilretteleggingstiltak i f.eks Villmannsbakken, langs stien fra Villmannsbakken til Namnløsen, og oppe på selve Storkjeldkanken. Forslaget til Villroa vel tar også høyde for en fremtidig utbygging av Grasbekkåsen 2 og de ønskene om tilrettelegging på/rundt Kjellmyrkanken som vil kunne følge en slik utbygging. Forslaget muliggjør også en evt fremtidig bruk og oppgradering av løa på Villrokjølen som en gapahuk eller åpen bu.

- 2) Den vestlige vernegrensen anbefales flyttet noe slik at hele skitraséen fra Gysstjønna til Krimmelkoia faller tydelig utenom verneområdet. Dette vil kunne være viktig med tanke på evt fremtidige behov knyttet til å utbedre denne skitraséen i takt med de fremtidige klimaendringene. Endringen vil dessuten bidra til at dagens bruk av sykkelstien fra Gnolla 2 over til Fjellia sør kan videreføres - også for el-sykler (som det jo blir bare flere og flere av).
- 3) Den nordlige delen av det foreslåtte verneområdet anbefales tatt ut av forslaget, dvs området mellom Gysstjønna og Middagsvarden. Dette betyr i så fall at det ikke blir et sammenhengende verneområde i Villroa. FSS har tidligere uttalt at det vil være ugunstig for beslutningsprosessen dersom verneområdet ikke henger sammen. Villroa vel ser ikke bort fra at dette kan påvirke prosessen, men resultatet av verneprosessen i «Engerlia» tilsier at det bør være mulig å dele opp verneområdet. Villroa vel viser her til at det vernede området i Trysil er fysisk adskilt (ca 500-1000m?) med det vernede området i Engerdal.

Dette forslaget sikrer at dagens bruk av sykkelstien over til Fjellia sør kan videreføres (også for el-sykler). Forslaget vil også være viktig med tanke på evt fremtidige behov knyttet til å utbedre skitraséene fra Fjellia sør og Namnløsen over til Rømonysætra i takt med de fremtidige klimaendringene. Forslaget vil dessuten gjøre det tillatt å bruke el-sykler langs de eksisterende stiene i terrenget mellom området ved Namnløsen og Rømonysætra. Forslaget muliggjør også evt framtidige tilretteleggingstiltak i området, som f.eks å utbedre en sti (eller sykkelsti) over til Rømonysætra.

Dersom FSS ikke ønsker å ta bort hele dette området, anbefaler Villroa vel at sykkelstien fra Gnolla 2 til Fjellia sør grenses ut av verneområdet. Det samme med en parsell langs sti-/skitraséen fra Namnløsen over til Rømonysætra, og skitraséen fra området Gysstjønna over til Fjellia sør og videre til Rømonysætra. Dette for å videreføre dagens bruk av sykkelstien, samt åpne for muligheten til å gjøre fremtidige utbedringer langs skitraséene. Videre anbefales det at vernegrensen i området Namnløsen flyttes noe lengre nord slik at området rundt gapahuken tydelig kommer utenfor verneområdet. Dette for å redusere sjansen for konflikter mellom vernebestemmelsen og bruken av Namnløsen med tiliggende område.

5. Avslutning

Villroa vel ser positiv på målet om å verne mer skog i Norge og Trysil. Vi har også forståelse for den økonomiske betydningen et vern i Villroa vil ha for FSS og dets andelseiere. Villroa vel er samtidig opptatt av de langsiktige konsekvensene, og ifm etablering av et naturreservat er det viktig å se utviklingen knyttet til hytteturisme og friluftsliv mange tiår fram i tid. Dette pga at når det først er etablert et naturreservat, så vil vernebestemmelsene for dette området gjelde i all uoverskuelig framtid.

Villroa vel håper derfor at sameiet vurderer ønsket om mest mulig vern opp mot verdien av å tilrettelegge for friluftsliv, idrett og lek, slik at Villroa forblir et attraktivt og mye brukt fritidsområde langt inn i framtiden. Tidshorisonten i denne saken tilsier at man her må se 50-100 år fram i tid - minst. Ser man tilsvarende mange år tilbake, ser man hvor mye friluftslivet og behovet/ønskene om tilrettelegging har endret seg. Det er derfor å forvente at behovene/ønskene vil utvikles videre fra der vi er i dag. Det bør også tas hensyn til fremtidige behov knyttet til endringer i klimaet fram mot århundreskiftet. Dette pga at vi helt sikkert er enige om at ingen vil være tjent med at området blir mindre attraktivt og mindre brukt i framtiden.

Villroa vel er klar over at vi ikke er en formell part i denne saken, men vi håper at FSS ser positivt på innspillet, og at dere ser nytten av en fortsatt dialog med velet. Innspillet er også sendt med kopi til Ungdomslaget Flendølen og Bittermarka hytteforening da dette er frivillige organisasjoner som også vil kunne få sin virksomhet påvirket av en etablering av et naturreservat i Villroa.

Avslutningsvis ønsker Villroa vel å vise til de to vedlagte forslagene til justeringer. Det første, og anbefalte forslaget, innebærer at verneområdet deles i to. Det andre forslaget innebærer mindre justeringer av selve vernegrensene, men legger større vekt på å grense ut viktige stier og skitraséer fra verneområdet. Det gjøres oppmerksom på at vedleggene er laget i et dårlig redigeringsverktøy, og at de ikke er helt korrekte mtp hvor stiene/skitraséene går. De fungerer dog forhåpentligvis som en illustrasjon.

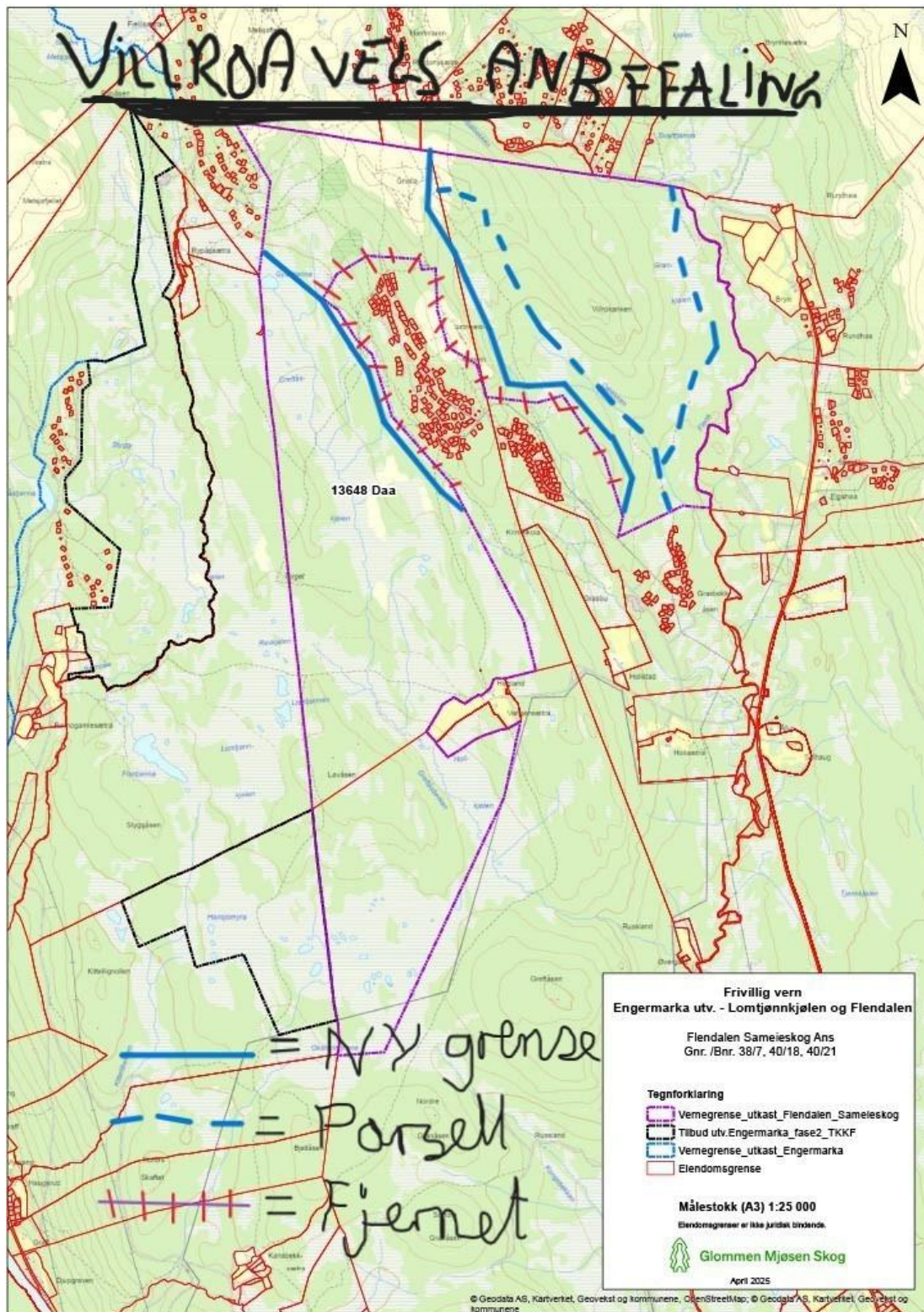
Vennlig hilsen

Svein J Sandvik
Styreleder Villroa vel

Vedlagt:

- Forslag 1 - Villroa vels anbefalte justeringer
- Forslag 2 – Alternativ løsning.

Vedlegg 1 – Anbefalte justeringer:

Vedlegg 2 – Alternativ løsning:

